

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ „
Egy órára 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

A szervezkedő néppárt.

Debreczen, június 20.

A néppárt országszerte szervezkedik, agitál, s hordozza sárga-fekete szagu zászlaját.

Hamis a zászlaja, hamis a czégére! Nemzeti színű zászlót hord, pedig Bécs érdekében mozdult meg. Néppártnak nevezze magát pedig konzervatív főurak kezében lobog az a zászló!

A magyar nép a haza függetlenségét akarja kivívni. Akarja úgy politikailag, mint közgazdasági tekintetben. A néppárt nem akarja Magyarországot függetlenné tenni. A néppárt politikai programja 1867.

Nekünk ez nem kell!

Mi Magyarországot független és önálló államnak akarjuk, — még pedig szabadelvű és demokratikus intézmények alapján.

Igen! a mi jelszavunk a szabadság, testvériség, egyenlőség. Mi a politikai súlypontot a nép széles rétegeire akarjuk fektetni, — mert tudjuk, hogy a magyar nép milliói felakarnak szabadulni az osztrák gyámság alól.

A néppárt mindezt nem akarja. Hanem igen is megakarja valósítani Magyarországot leghalálosabb ellenségének a sötét emlékeztető Kolonics bibornoknak politikai végrendeletét, mely dióhéjba szorítva azt mondta ki, hogy ha Magyarországot másképpen meg nem lehet semmisíteni, akkor az egyes vallásfelezetek gyűlöletét kell felszítani egymás ellen.

A bécsi kamarilla rendelkezése szerzője a bécsi centralisták érdekében agitáló magyar konzervatív főurak akkor, a mikor a néppártot országosan megalakították, határozatilag kimondták, hogy »a Néppárt hívei ugya községi, mint a képviselőválasztásoknál csak katolikus jelöltreszavazhatnak.

Hát mi ez, ha nem vallási gyűlölködés felszítása?

Hát mi ez, ha nem egyenes arczultése ugy a polgári és politikai szabad-

ságnak, mint a Krisztus által hirdette felebaráti szeretetnek?

Bizony a néppárt működése nem egyéb, mint halálos ellenségünknek, Ausztria szekerének kitolása abból a bizonyos kátyuból, melybe újra megfenekleni készült.

De hát az a szerencse, hogy az ország nagyrésze, főleg a magyarok vidékei, nagyon de nagyon jól tudják azt, hogy az »u g y n e v e z e t k« Néppárt élén álló főurak nem a népérdekekben, — hanem saját önző céljaik, vagy sértett, ki nem elégitett becsvágyuk miatt való bosszúból kezdték meg veszedelmes agitációjukat.

Tudják jól, hogy konzervatív főuraink századokon keresztül egy fikarcnyit sem törődtek a magyar nép érdekével.

Tudják jól, hogy Zichy Nándor Urnak egy félszázadig eszébe sem jutott a nép sorsát javítani; de most, amikor végzetes működésével Ausztriának használható, mert ő, aki mindig, mindenkor, minden alkalommal fennen fitogtatja, hogy rendjelenél fogva osztrák főhercegi rangfokozatban van, — most ő a feje a néppárti agitációknak.

Nem oly felfordult világ-e ez, mintha a nyul üldöznék a vadászt? Hogy is lehet ép észszel ilyesmit elhívetni akarni? Hisz azokat a rendjeleket és kitüntéseket nem ott szokták mutogatni, ahol magyar nép érdekeiről van szó.

Szerencsés része hazánknak Debreczen és környéke! Eddig ide, erre az áldott földre még a vallásvillongás szele nem hatolt el.

És, hogy ne is hatoljon idáig imádkozunk buzgón az egek urához: Mentse meg Uram minket a sáskától, tatártól, néppárttól.

Hentaller Lajos
országgyűlési képviselő

A bank szabadalom megújítása ügyében — mint értesülünk — holnap reggel folytatják a tárgyalásokat a magyar pénzügyminisztériumban. Bilinski osztrák pénzügyminiszter szakreferensei kíséretében ma déltán Bécsből Budapestre utazik s holnap kezdi meg a tárgyalásokat, de nem a jegybank képviselőivel, hanem egyedül a magyar pénzügyminiszterrel. A tárgyalások alapja az osztrák-

magyar banknak legutóbbi ajándata, mely szerint a jegybank hajlandó a 4 és fél százalékos kamatnál nagyobb nyereségben a két kormányt részeltetni, de előbb felmilió forintnyi preczipuumot vona le magának. E preczipumból törlesztendő az osztrák kormány 80 millió forintos adósságát.

A cukoradó felemelése. Az a javaslat melyet a pénzügyminiszter a cukorprémiumok összegének és a cukoradónak felemeléséről a törvényhozás elé terjesztett s mely a képviselőház plénumában a most napirenden levő kuriai bíraskodási javaslat után tárgyalás alá kerül, élénken foglalkoztatja a politikai pártokat és a közvéleményt egyaránt. — A ki tudja, hogy mi az a kétszerkettő, az rögtön felismeri a javaslatnak ezélatát: ismét a magyar adózó polgár zsebébe nyúl Ausztria s a magyar kormány azzal a törvényjavaslattal rést akar nyitni a magyar zseben a ragadozó osztrák kéznek. S természetes, hogy az ilyen ezélat ellen az önálló pártok annál is inkább tiltakoznak, mert olyan téren akar a kormány újabb kedvezményt adni Ausztriának, a hol már a mai állapot mellett is évenként millióinkat emészti meg a közügyesség. A dolgot háttérét pedig még sötétebb teszi az a körülmény, hogy a fogyasztó polgárság összességének rovására milliós jutalomban akarnak részesíteni egy iparágat, mely tisztán a nagy tőkét szolgálja s ennek busás hasznát hajt, mely tehát támogatásra nem szorul s másrészt ezt meg sem érdemli, mert ugy lefelé a — a répatermelő gazdakkal szemben, — mint felfelé — a fogyasztóközönséggel szemben — esztendőök óta a legezínikusabb kartell gazdalkodást folytatja.

A függetlenségi és 48-as párt tegnap esti értekezletén tárgyalta a magyar érdekekkel vakmerően üzérkedő javaslatot s méltán hivatkozhatott az egész közvéleményre, gazdákra épp ugy, mint az összes fogyasztó polgárokra, midőn kimondotta, hogy a leghatározottabban tiltakozik országos érdekeinknek ily kijátszása, a magyar adózóknak kiszípolozása ellen. A csukoradójavaslatban valóssággal elvetemült szándék nyilatkozik meg, melyet a párt a képviselőházban a leghatározottabban vissza fog utasítani.

A K o s s u t h Ferencz elnöklete alatt tartott értekezleten E n d r e y Gyula, V ö r ö s János, K á l l a y Lipót és B o d a Vilmos felszólalása után, egyhangulag elfogadták az elnök ama határozati javaslatát, hogy a párt, ugy a csukoriparra, valamint mezőgazdaságunkra nézve oly káros törvényjavaslatot, még általánosságban sem fogadja el, s a párt álláspontjának kifejtésére K o s s u t h Ferenczet, H e l f y Ignácot és K á l l a y Lipótot kéri fel.

Egy hónap krónikája.

IV.

Debreczen, június 20.

Történelemalkotó nagy esemény következett megint, a mint elmutak a moszkvai ünnepek: mértföldjáró hatalmas lépésekkel jött mind közelebb a magyar állam ezredévi ünnepe.

Letette gyászát a magyar király is, a melyet öccse haláláért felöltözött, összeszedte minden erejét ő is, hogy uralkodhassék fájaldalmán azon az egy pár napon, a míg a magyar nemzetnek örömnépe leszen, — a nemzet pedig felkészült az egész országból, hogy bemutatssa hódolatát a királynak, a ki fatyolt vetett a multakra s teljes mértékben részt vesz a magyar állam ünnepében, a magyar nemzet örömeiben.

Ha most, tíz nappal azután, hogy lezajlottak teljesen az ünnep mozgalmái, visszagondolok rá, még mindig felemelőleg hat rám az a mód a melylyel a magyar nemzet bemutatta, hogy joga van élni, joga van uralkodni.

Kezdődtek az ünnepek a királyi palota alapkövének letételével. Azt mondja a magyar király az alapkövére zárt okiratban, hogy »Kedvelt Magyarországnak állami életének ezredik évfordulóját ünnepli, midőn ezen alapkövet letesszük, hogy az elmúlt idők történelmi eseményei által megszentelt eme helyen emelkedjék a Magunk és Utódaink fejlődési otthona. — Az ezer éves mult magaslatos örömeitől lelkünkben áthatva, a jelen pillanatban is buzgón fohászunk Istenhez, araszta áldását Házunkra és hű magyar nemzetünkre, hogy egyesült erővel az ország javára és népeink boldogítására jövőben is sikeresen munkálkodván, királyi lakunkban, — melyet a Mindenható segédelmével felépítendők vagyunk, és az országban állandóan jólét és megelegedés honoljon.«

Tehát a magyar király a mult idők történelmi eseményei által megszentelt helyen kívánja fejlődési otthonát s buzgón fohászodik Istenhez, hogy népei boldogítására sikeresen munkálkodhassék. Ezzel az ouverture-rel kezdődött a magyar állam ezer éves fennállásának hivatalos ünnepe, hogy másnap megjelenhessenek a törvényhatóságok nevében a főispánok a király előtt, ezzel

mintegy pihenő napot adva a nemzetnek előkészületül a 8-iki nagy, korszakos, nemes ezer évi dicső ünnepséghez.

Micsoda fényt és pompát is fejtett ki ez a magyar nemzet e napon! kifejtett olyan pompát, hogy azzal magával megérthetővé tette minden e napra egybegyűlt idegen előtt, hogy mi tartotta őt fenn ezer éven át, mi volt az a talizmán, mely annyi vérszben, viharban folyton megőrizte attól, hogy elenyészszék e föld szinéről, holott más sokkal hatalmasabbaknak látszott nemzeteket sokkal kisebb csapások elsodortak a történelem szereplő szinpadáról; s azt olvasta le az a sok idegen, hogy az a nép, mely ilyen fényvel s a mellett ilyen mérséklettel tud ünnepelni, annak nagy politikai belátásának kell lennie, a mely megvédi őt az eseményeknek magával ragadásától. A mely nemzet ily fényt és ennyi jóízlelt képes összehalmozni egy ünnepen s a mellett nem feledi el, hogy még van ur ő felette, mert ime hódolni megy királya elébe, pedig valamennyi külön-külön beillik egy-egy kis királynak, egy-egy megye bandérium pedig elég volna egy kisebb ország egész főnemességének...

Hódolni ment az a remek csapat a király elé, minden egyes része meghajtotta a zászlaját, hogy azután kísérőül szegődjék a szent korona mellé, a melynek fénye nagy esemény lett hivatva bearányozni e napon. Ez az egyöntetű rajongás a magyar állam formája iránt, ez szintén része volt annak, hogy a magyar állam elérte ezt a napot, mert mindig meg volt az a nagy talizmánunk,

... mely más nép között ritka, —
Uralkodó nemzet uralmának titka,«

hogy a mellett, hogy:

»Nepünk minden részét át egy érzés járja:
Széles világon nincs neki mása,«

még mindig elismerte annak a koronának fényét s hatalmát, mindig meg hódolt előtte, ha látta, sőt ha talán néha el is ragadt a szenvedély és fellázadt Ura és Királya ellen, — ennek a koronának dicsősége s bűbája csakhamar visszatértette házi tűzhelyéhez.

Ki ne tudná Imre király és Endre herczeg viszályát, ki ne emlékeznék a felséges szavakra: »Meglátom, ki meri a kezét ura,

korom legkedvesebb dalát: »Szép vagy alföld, legalább nekem szép!« Azt hiszik ugy-e bár, megtévedt a tollam, midőn kiesnek neveztem az alföldnek ezt a taktaközi végvárat, melynek falát akáczombok, védő árkat homoktenger alkotja. Nem, ne higgyék, hogy a kies fekvéshez okvetlenül fényűsüdarak, csörgő patlak és verendás villa kell, jöjjenek, nézzék meg ezt a rendes kis falut, melyben nincs egyetlenegy nem a legalkalmasabb helyre épített ház sem s egynek udvaráról sem hiányzik az eper és az akác, ugy hogy nem fájunk, de a közepén emelkedő régi »kastély« parkjának látszik messziről, melynek szomszédjában csak uri passzióknak látszik az ezer lélekhez mért nagyságu templom. Oh, ez a kastély! Ehez fűződnék gyermekkori örömeimnek s ifjúkori küzködéseimnek emlékei, amazok közvetlenül, míg ezek közvetve. Mert e küzködésekről csak lóhátról beszélhetnék, ha nem lettem volna abban a kastélyban, de higgyék el, meg rte a vagyont, melyet e kastély birtoka vett el tőlem, az a nyolcz esztendő, melyet ott s az a másik négy, melyet egy más birtok tanyáján a falu határában töltöttem. Nem sajnálom, a mit elvesztettem, mert nyertem helyébe mást, mi drágább minden kincs-nél, legalább én nekem: munkakedvet s jó kedélyt!

E partról, hol e sorokat írom, szemembe tűnik régi kis világom, a bájos Taktaköz, meglátom rajta azt a kis pontot is, mely az erdős Pihügy erdeje, a szabályos akáczsorok közt szinte látom a kis dombokat, egy-egy faragott fa mindenik fejénél s »könyben

királya ellen felemelni!« A magyar királyoknak a biztos tudata népük hűségébe, ez volt az az alap, amelyen az ezeréves magyar állam felépült...

V.

Ezt olvashatták le a 8-án egybegyűlt külföldi képviselők annak a 89 törvényhatóságnak s annak a hosszú sor lóra termett törvényhozónak daliás menetéről s ez magyarázza meg, hogy miért bizhatik a magyar oly erősen a jövőjébe.

Igen sokszor lerombolták már a duló viharok ezer év alatt a magyar állam felépített várát, — de tündérkeznek újra visszavarázstolták azt alapkövére régi fényében. — Kezdve a Lech vizénél elhunyt magyar dicsőség temetésénél folytatva a Mohi pusztán, Várnánál és Mohácsnál s rögtön utána Budának tornyainál sokszor nagyon sokszor állott már meztelenül az a kőlap, amely a magyar államiság »petrája«, míg végre Világosnál meg maga a kőlap is eltűnni látszott.

Igen sokszor nehezen ment az újra felépítés, nagyobb munka kellett hozzá mint a milyenre az akkor élt nemzedéknek le kesedő heve képes volt s akkor

»A gólya ha odakint valahol
A bujdosókkal ha találkozott,
Megmondhatta, hogy pusztulunk veszünk,
S mint oldott kőve széthullt nemzetünk!«

Hanem azért nem hullott teljesen szét sohasem, nem pedig azért, mert

»Meglátta a szót, azt a nagy talizánt
Mely a vén földet ifjúrú teszi:
Testvériség, egyenlőség, szabadság!«

A magyar nemzet mindig e gy volt, testvéreül tekintett mindenkit, csak egyet kívánt, azt hogy

»Minden ember legyen ember és magyar
Kit e föld tart és egével betakar,«

S ezt megmutatta június 8-ikán is a mikor állami létének ezredik évfordulóját ünnepelte. A született kinevezett és választott törvényhozók együttes ülésben, áhitattal hallgatták meg az ezerévi törvényt. Még csak az ülés vezetésében is mennyi tapintattal volt kitüntetve, hogy mennyire egyeznek a nemzetnek minden rétegei. Az egyik elnök volt a

uszik két szemem pillája, valahányszor emlékszem reája!«

A ki nem tudja, mint kell a halottakat tisztelni, nézze meg temetőjét ennek az egyszerű magyar népnek, be sem kell mennie, csak árka szélén álljon meg az idegen s a meghatoitság vesz rajta erőt, ha látja, mily sorosan vannak ott mintegy önkéntlenül sirok és akácok egyaránt, hátha még az édes anyját rejti az egyik hant — mint én nekem.

Örök emlékek e sirok, mert itt nem fogja őket elnyelni a község terjeszkedése, ha egyik kihasított rész betelt, mellé hasítják a következőt s bekerítik akáczával, mely tavasszal szétárasztja bódító illatát s kegyeletre hangolja az utast... Ide jertek nyaralni, városok lakói, itt élvezetek a május illatát, ez egyszerű falusi sirkertben s akkor mondjátok, hogy kies hely és homoktenger ellentett fogalmak, ha mondjátok, annál jobb, mert bizonyossá lesz, a mi ugy is valószínű, — hogy nincsen szívetek...!

Ti persze azt hiszitek, hogy a kerepesi temetőnél szebbet nem igen lehet csinálni, különösen november elején, mert különben ti megcsinálnátok... Igazatok van, nem vitatkozom, mert hiszen az én temetőmet nem ember, de a természet Istene alkotta széppé... Jertek, nézzétek meg rég betelt szakaszt; évtizedek óta emberi kéz és láb meg nem zavarta ott a holtak nyugalmát, szűz az a föld a mai nemzedék lábnyomától, az az egyszerű nép nem kaszálja meg a temetőt, hogy a holtak kövéritette föld hasznát élvezze, az

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

A tarczali hegyoldalban.

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Irtá: Kohányi Gyula.

1895. jún. 21.

Tóth Béla tárczalevelei akadtak a kezembe. Forgatom ezeket a sokszor átolvasott, sok gyönyörűséget szerzett lapokat, melyekről csak egy-egy sornak kell szemembe ötleme, már hemzseg fejemben mindaz, a mi e pár szót környezi. Megleveníednek előttem Konstantinápoly és Velence soha nem látott népei, a gyors lapforgatás összekavarja agyamban a képzeteket, már-már látom, mint bámulják velencei nászutasok a falu birtokait az »Üszküdarád jankyn war« kiáltás hangulatát elnyomja a budapesti »por, bűz, német szó, piszok.« Elgondolom, milyen élvezet lehet az, ha valakinek a füle utazás hátk s vágya támad az én lelkemnek is, hogy utazást legyen emlékeinek letarolt mezején.

A véletlen, mint már sokszor, segítségemre jő. A dátum két éve eltemetett jó atyám nevénapját jelzi, rá gondolok s minden eszembe jut, mit véle együtt éltem át; kinézek ablakomon, a déli szemhatár aljában »gyermekreményeim s bánatom tanyája«, a kies fekvésű, de kimondhatlan nevű Pihügy község tűnik szemem elé s a hegyoldalban a csómozom gyermek-

születe
annak
kulásá
van,
igazi u
megérti
kel val
vén f
képvise
me-ég
jegyző,
zadunk
mát ké
tudomá
első ér
tessék
jegyző
nincs k
legyen
szalma
tozzék
csak é
meg-n
E
a min
telti r
csak a
elvárt
helyest
K
lomban
mit ez
azt, l
elnézn
napra
szemü
zendül

munka
az ün
munká
saját

akác
tizede
dőt; r
lan h
lépsz

Mióta
a falu
jarkál
a vele
házas
meny
bunkk
szől,
mint
sem u
kem
litotta
egym
ló fia

módo
rajan
mátu
kikis
fejfat
a nev

embe
kivár
megi
hang
alatt
maly

született törvényhozók köréből, és pedig tagja annak a családnak, melynek Magyarország átalakulásában a régiek az újba olyan nagy része van, a másik elnök a magyar nemességnek igazi utóda, maga is magyar nemes, de a ki megérti a kor intő szavát s egy szívvvel lélekkel valja hitélül azt a nagy talizmánt, mely a vén földet ifjává teszi, a nemzet egész képviselőjében, holott az ősei csupán a nemességét képviselték vala, a harmadik, a jegyző, az a tudomány és irodalom, a mi századunknak a mi napjainknak első nagyhatalmát képviselte ott azon a helyen, a magyar tudomány dicsőségét hirdette, mint olyan aki első érdemelte meg, hogy törvényhozóvá tétessék azért, mert író, s a negyedik, a másik jegyző önmaga által hirdeti, hogy minálunk nincs különbség ember és ember között született legyen palota márványán, avagy a kunyhó szalmavaczkában, fajra, sőt még nyelvre is tartozzék bármely részhez mely a hazában él, csak érzésében legyen magyar s tehetsége megengedi: helye van a nemzet vezetői sorában.

Ez az együttes ülés, nyíltan hirdette azt, a minek az ellenkezőjét akarják sokan elhárítani róluok, hogy a magyarok sohasem vett el csak ajándékozott jogokat s ha ezzel szemben elvárta a kötelességet is, azt mindenki csak helyesen láthatja.

Fenséges volt e nap, megfelelt az alkalomnak mely létrehozta s véghezvitte azt, a mit ezer év óta nem tudtunk eddig elhárítani: azt, hogy a magyarnak joga és oka van elnézni, sőt uralkodni is, s ha rá gondolkodunk e napra szemünk elé tűnik ezeréves multunk, szemünkbe könyv tolu, ajkunkon pedig megzendül a szent zsolozsmaének:

»Isten áldd meg a magyart,
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyujts felje védőkart,
Ha küzd ellenséggel!
Balsors akit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
Meggünhődte már e nép
A multat s jövőndőt!«

VI.

De elmúlt az ünnep, elérkezett ismét a munka ideje — s mintha elmúlt volna rögtön az ünnepi hangulat és kiki viztatért a maga munkájához, a képviselőház is hozzá fogott a saját sirjának megásásához.

akác lehulló hüvelye elhinti magvait s évtizedek óta sürüti a rendben ültetett kis erdőt; reneteg az, melynek kapujára láthatatlan hetűkkel van írva: »Szent a hely, hova lépsz!«

De a milyen a temetője, olyan a népe. Mióta elszakadtam a vidékről, egyszer voltam a faluban, harmadévi tavasszal. Megilletődve járkáltam az ismerős utcákon, iskolatársaim, a velem együtt legénysorba sőt némelyikrészt házasságba fejlődött gyermekek s eladóvá s menyecskévé fejlődött leányok ismerős arcaibunkantak elém; rajtam, de rajtuk is meglátszott, hogy örülnek a viszontlátásnak. Valamint akkor sem voltam még eszéleink előtt sem urfi, ugy most is jól esett nekik, de nekem is, hogy egyszerüen keresztnevemen szólítottak s a régi játszópajtásnak nézhetük egymást, senki se látta bennem a bukott bérülő fiát...

Harangszó üti meg fületem, a falu egyik módos gazdaemberének, gyermekkoromban birájának koporsójához hívogatta a falu református népét; hozzá csatlakoztam a menethez, kikisértem a temetőbe s ott felkerestem azt a fejfát, melyen annak a sokat szenvedett nőnek a neve áll, ki nekem életet adott.

Amint térdeimről felemekedem három embert látok magam előtt. Szerencsés jó estét kívánnak, én kezet nyujtok nekik, mindet megismerem, katolikus volt egyikük s tompa hangon megemlítik, hogy a lefolyt kilencz év alatt bedőlt már egyszer a homokba vájt patmaly, de rögtön megcsinálták, hogy a külső

S z á s z Károly azt mondja a sirról, hogy négy lépés e hossza, két lépés a széle, alig egy-két perc, már körül is van járva s ime a képviselőház megkezdte a kuriai bíraskodás javaslatának tárgyalását május végével s ma június 20-án szavazza meg, ha megszvazza harmadik olvasásban. Mert ugy tesz, mint a modern öngyilkosok, akik előbb levelet írnak a rendőrséghez, mielőtt megvénnek a revolvert. A kuriai bíraskodás javaslatába is belecsempésztek a bizottsági tárgyalások alatt egy pár olyan szakaszt, amelyekért érdemes volna az egészet eldobni s az a makacs-sággal, a melylyel a többség ezekhez ragaszkodott, mintha egyenesen fel akarta volna hívni a nemzet figyelmét arra, hogy önmaga ellen szándékszik merényletet elkövetni: akadályozza meg az istenért, valahogy rám ne szakadjon ez a kuriai bíraskodás!

Másképen nem lehet felfogni azt, mint lehetett olyan szívós kitartással ragaszkodni ahoz, hogy beletegyék a javaslatba, mely szerint a választó követelheti magának a jelöltől a f u v a r t és a s z o k á s o s e l l á t á s t. Azt mondta Erdély miniszter, hogy 1 korona ellátási díj egyik helyen kevés, másik helyen sok. Természetesen, ha az én választóm bevonnul, tesz az Polgárról Tisza-Lökre négy lovon, a helyett, hogy az akkora megnyitandó vasuton 25 krért bezónánza s keres magának olyan vendéglőt, nagy főzőhelyet, ahol 15 frtos couvertet rendelhet c h a t e a u P a l u g y a i v a l és tokajival, ahelyett, hogy hozott volna magával a tarisznyában paprikás szalonát barnakenyérrel, így kevés az egy korona ellátás, de tisztelet, becsület, nem ismerek én olyan vidéket, de Erdély miniszter még kevésbé, ahol az, aki még arra is r á s z o r u l (tegyük fel a jobbat!) hogy a m e g g y ő z ő d e s e n y i l v á n i t á s á é r t még az ellátást is megfizettesse magának a jelölttel, ki ne tudná keríteni 1 koronából a szokásos ellátást! — Avagy talán kinek-kinek ki szándékoznak ezt a képviselőjelölttel utalványoztatni, hogy aztán azé aki rá nem szorult s nem is vágyik, kioszthassák a többiek között?

Igy kell neki lennie, különben nem utalták volna a s z o k á s megállapítását a törvényhatóságok jogkörébe! De hiába, már megvan, készülünk tehát rája, jó urak, jönni fog egy pár nap alatt a szentesítés, kéthétre rá életbe lép a törvény s a vármegye és va-

idő ne zavarja a kedvesitől távol pihenő sokat átél anyának nagy almát. Meghatva rebegetem egy pár szót, nem szineskedtek szavakkal, de arczukon láttam, hogy igaz szívből tettek, amit tettek s nem vártak érte jutalmat.

Amint elszorult szívembe a rendes veres visszatért, meglepődve vettem észre, hogy az újabb részben a fejfák között mennyire sürűn van kereszt. Amulva kérdeztem magamtól, hogyan, hát itt nincs valláshaboru? Egész ország arról beszél s itt nem tudnak arról?! Hiszen mikor az említett három embert megláttam, azt hittem, hogy tiltakozni akarnak az ellen, hogy a katolikus gyermek a protestáns anyának prot. temetőben levő sirja előtt térdelve mondjon egy imát s csak az nyugtatott meg kissé, hogy kath. is volt közlünk s ime, a holtak birodalmában felváltja egymást a fejfa és kereszt, a térdelő élőt részvétellel körayezi az élő protestáns, tehát mégis van hely az országban, hol nem bálványimádó rómalovag a kath s nem istenagadó eretnek a protestáns, a hol nincs egyházpolitika, de van lelkiismereti szabadság!

A temetés után egy iskolatársam, ki velem együtt volt előtte való nap sorozásra s velem ellentétben katonának esküdt fel, meglátott a léczes kapu rácán keresztül s arra kért, magyarazzam meg neki, mi van a W i d m u n g s c h i e n - j á n írva, oda jött az apja is teljes erőben lévő 40 és 50 közötti szép férfi s ismételte teljes őszinteséggel a füleim hallatára lefolyt jelenetet. Mikor a fiát bevették, a sorozó bizottság elé állt: »Tekintetes urak, kérem alászan, ne

ros nyári közgyűlésén magunk határozhatjuk meg a szokásos ellátást! Uraim, csak egyre vagyok bátor felhívni az önök figyelmét. — Arra nevezetesen hogy a magyar embernek régi szokása, hogy másnál nem szeret olyan étellel és itallal élni mint a maga házanál, mondván: azért nem mozdulok ki hazulról! El ne feledjék tehát megállapítani a debreczen városi és hajdu vármegyei szokásos ellátás taksáját és fokozatait árak, valamint étel és italműek tekintetében egyaránt, — kezdve az 1 filléren, fel egészen a 15 frtos couvertig.

De most jön az amire különösen kell ügyelnie a törvényhatósági bizottsági tagoknak. Amint említém, kinek-kinek olyan ellátást kell a nyakába varrni, amelyenl otthon nem él, lévén ő ezen a napon a képviselőjelölt vendége, akinek még hozzá szíveséget is tesz azáltal, hogy reá szavaz.

Az én szerény propozícióm tehát a következő: A választási elnökök jegyzők és bizalmi férfiak, mint olyanok, akik a tiszt által már eléggé fel vannak emelve, legnagyobb uraknak tekintendők s ha igaz az, hogy »plenus venter non studet libenter«, bizonyára áll a munkára is, akképen tehát, hogy valamiképen meg ne terheljék a gyomrukát s esetleg a bor a fejükbe ne szálljon, ezen tisztek viselője számára én szokásos ellátásul köménymagos levest és kerék vágásból merített vizet ajánlok kéthetes, tarisznyából kikeresett madárlatta kenyérrel aztán jönnének a különfélebb ételek és italok felfelé s az azt élvező választópolgárok ugyanazon rangsor szerint, de lefelé, ugy, hogy minden 600 frtos irodatiszt és 700 frtos magánhivatalnok, valamint valamennyi egy negyed lelkes földmivelő gazdaember stb. stb. a választás napján 15 frtos couvertet kapna szokásos ellátásul, a fentebb hivatott igen régi és igen helyes elvnek alapján.

Azt hiszem, hogy ez megszüntetné a korrupciót. Ajánlom a törvényhatóságok beceses figyelmébe. Fejő.

A „Gönczy Egyesület“ kirándulása.

Debreczen, június 20.

Minthogy a f. hó 3-án tartott értekezleten még sok, — a kirándulásban résztvevő-

essék bevenni a fiamat: ő r e g e m b e r v a g y o k, — b e t e g e s k e d e m m á r, n e m b i r o m a m u n k á t! Rám néz — ugymond, — az a beretvált, ősz bajszú kapitány és kéremalásan, még nevetve mondja: »Nem is magát akarjuk mi bevenni hanem a fiát!« — No, de ne beszél-gessünk így kapun keresztül jöjjön be (semmi stessek. — Oh, be jól esett!) a házba is! Bementem természetesen, az eladóvá fejlődött Zsuzska kis lány épen tette fel az asztalra a párolgó krumpli levest; körülüli a család, megkínálnak egy fakanállal... Higgyétek el, finnyás városiak, én is éltem köztetek, de sem én, sem ti nem ettetek soha olyan jó izüt, mint az a leves volt!

Vagy egy órát töltöttem náluk s össze-vissza vagy két napot a faluban; de ha addig nem éreztem volna is: »hitté és dogmává vált« volna lelkemben K o z m a Andor pályanyertes verse:

Ha ezokat vezérlő véres nagy vitézek,
Titeket csodállak, veletek nem érzek;
De az ekevasnak verejtékes hőse
Szerető szívemnek kedves ismerőse.

Mások családfát csak hadd emlegessék:
A magyar parasztság a magyar nemesség.
Diszre, mel' ósgra becsület tudásra
Széles e világon nincsen neki mása!

ket érdeklő — dolgokra többszörös ok miatt részletes felvilágosításokat nem adhatott a rendező és minthogy azóta is folyton érkezett a rendező éhez megkeresés cz ügyben: a rendezőség tegnap ismét érkezőt tartott, melyen a szépszámmal megjelent érdekeltek hozzájárulásával több fontos ügy nyert elintéztést, melyről a következőkben számolunk be:

Az indulás ideje véglegesen június 26-án estére állapított meg oly formán, hogy este 9 órakor már mindenkinek a nagyállomásnál kell lennie, hogy ott a kiránduló társaság számára előre oda állított kocsikban idejében elhelyezkedhessenek, s különösen azért, hogy a podgyászok idejébenes kényelmesen el lehessen helyezni, esetleg fűadni. Hogy az utazás, mely kedvezményekkel fog történni azt már előbb megírtuk, most csupán azzal kell megemlítenünk, hogy a kir. tanfelügyelő minden egyleti tag számára egy-azon kedvezményre jogosító igazolványt fog kiállítani, mit az érdekeltek annak idejében meg fognak kapni.

A podgyászokra vonatkozólag pedig óhajtunk anélkül megjegyezni, — különösen a hölgyek érdekében, — hogy úgy igyekezzenek azokat csomagolni, hogy az a kocsikban lévő podgyászok között elhelyezhető legyen, hogy így a megérkezéskor a kiváltással járó kelemetlensége elkerülhető legyenek.

Az elszállásolásra vonatkozólag — mint-hogy tobban előre tudni óhajtották, hol lesz a lakás — értesítjük az érdekelteket, hogy a kiállítási igazgatóság az V. kerületi állami fő-reáliskola termeit (Mokány-utca) engedte át a társaság használatára. Igaz ugyan, hogy ez elég távol van a kiállítás területétől, de nagy előnye az, hogy a lakáshoz közel van az uszoda s a kik ezt használni akarják, igen sokat megtakaríthatnak, ha itthonról visznek magukkal uszóruhát s törülközőt.

Megjegyezzük óhajtjuk, hogy erről külön értesítést senki nem fog kapni, hanem a mint a vasúti jegyek a tanfelügyelőséghez megérkeznek, azokat azonnal szét fogja küldeni a rendezőség a vidékre is. — A kirándulásban részvevőkre jelentkeztet kiskorú családtagokra vonatkozólag pedig tudatjuk a kiállítási igazgatóság azon határozata, hogy a kedvezményeket csupán egyleti tagok számára biztosítja. Minthogy pedig az egyesület tagjai csak önálló személyek lehetnek, s a magáttal kell tudatnunk hogy ők a kirándulásban részt nem vehetnek de azért mégis elég kényelmes, mert a villamos vasut megállóhelyéhez elég közel lévén ez uton mégis könnyen be lehet jutni a kiállítás területére s intézkedés tételre arra nézve is, hogy a villamos vasut igazgatósága a lehető legelőnyösebben szállítsa be a társaságot. Intézkedett továbbá a rendezőség arra nézve is, hogy a társaság tagjai az egyes színházakban felaru belépti jegyeket kapjanak, hasonlóképpen arra nézve is, hogy az egyes látványossági válsalatok, mint Feszty körkép, a Munkácsy képe, a Pokol körkép stb. szinten megadják ezen kedvezményeket.

A kitűzött s általánosságban megállapított programmból közöljük a következőket. Az első hat nap délelőttjén az együtt maradás kötelező s a már megállapított bizottságok szerint eloszlva a tanügyi kiállítás tanulmányozására rendeltetett.

A délutánokon valamint a le nem foglalt négy napra a főváros specialis nevezetességeinek megtekintése tűzött ki czélul.

Tervbe vétetett egy kisebbszerű kirándulás is Győrbe olyformán, hogy Tata-Tóvárosra az utazást megszakítva, a Vértes-hegység legszebb vidékeit is megnézhesse a társaság. Néhány órai ott tartózkodás után az utazást folytatva s Győr nevezetességeit megtekintve, onnan hajón térnek vissza Budapestre.

A fiúmei kirándulást illetőleg pedig fenntartjuk előbbi határozatunkat, hogy t. i. ha 50 tag vállalkozik ez is meg fog történni. Szóval a rendezőség s különösen annak vezetője a kir. tanfelügyelő ur a lehatóságig mindent elkövet, a résztvevők kényelmének biztosítására s zsebeiknek minél kevésbé leendő megkönnyítésére. Ennyi, a melyeknek szives tudomásul vételét kéri a rendezőség.

Ujdonságok.

Kettős jubileum a főiskolában.

Kovács Lajos és Somogyi Pál.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 20.

A megérdemelt tisztelet adóját róta le ma d. e. a tanítóképzési ifjuság két szeretett tanára — Somogyi Pál és Kovács Lajos — iránt, kik a mai nappal 25 éves tanári működésüket töltötték be.

A tisztelet s a hála senkit sem érhet oly igazán, mint e két férfit, kiknek nevével az ev. ref. képezde fejlődése s mai virágzó állapota a legszorosabb összeköttetésben van. Mindkét férfi a tanítóképezde önállóvá tétele óta áll az intézet szolgálatában. S a mily nagy volt lelkökben a lelkesedés a pálya kezdetén, ép oly nagy ma is, ugy lángol ma is, mint egykor az ifju szívben, midőn a közönynyel, a népnevelés kicsinyítő elleneivel harcolniok kellett. — Erős, szilárd jellem mindketőt. Rendszeret s szigorú igazságság jellemzik s e mellett a növendékek iránti határtalan szeretet, kik úgy csüngenek rajtuk, mint a gyermekek édes atyjokon.

De nem csak az iskolában, a katedrában, hanem mindenütt, hol csak kellett, tettel, szóval, tollal buzgó s fáradhatatlan munkásai a protestáns tanügynek, kiknek mély paedagógiai ismeretről tanuskodó könyveik szerte a hazában el vannak terjedve. Mivel pedig a jubiléumokkal őket ünneplő önképzőkör is egyidős szerve a főiskolának, egy harmadik ünnep keretében rendezték a tanítóképző tanárai s növendékei ezt a szép ünnepet melynek lefolyásáról tudósítók a következőkben számol be:

Délelőtt tíz órakor kezdődött a lelkes ünnepély a főiskola és az egyházkerület valamint a tanító képző vezetőinek nagymérvű részvétele mellett.

Ott voltak: Kiss Áron püspök. S e g e s v á r y esperes, S a s s Béla akad. igazgató, dr. E r d ő s József és dr. T ü d ő s Kálmán főiskolai, s az ünnepeltek kívül O r o s z István, K a r a i Sándor, B a k o s Tibor, S z. N a g y Károly, N a g y József, K á l l a i István tanítóképző intézeti tanárok, stb. az intézet növendékei nagy számban, valamint a debreczeni tanítói karból mint volt tanítványok szintén többen.

Az ünnepély Sz. N a g y Károly „Üdvözlő dal”-ával kezdődött melyet a tanítóképző énekkar adott elő nagy tetszés mellett, azután O r o s z István a tanárikar, T a t á r Gyula növendék pedig az ifjuság részéről üdvözölték a jubiléumokat, melyekre előbb K o v á c s Lajos, majd S o m o g y i Pál felelt a meghatottságtól remegő hangon rövid köszönő szavakban s igérték, hogy a főiskola ideáljainak fognak ezentul is szolgálatában állani s kérték tanártársaikat és tanítványait, hogy ragaszkodjanak hozzájuk továbbra is az eddigi szeretettel. A beszédek elhangzása után K i s s Áron püspök intézett néhány szót az ünnepeltekhez, tolmácsolván mintegy az egész egyházkerületnek irántuk érzett ragaszkodását és tiszteletét.

Az ifjusági zenekar játéka után S z a b ó Lajos a tanítóképző önképzőkörének titkára olvasta fel a z ö n k é p z ő k ö r 2 5 é v e s t ö r t é n e t é t, melynek végén S o m o g y i Pálhoz fordult aki az önképzőkörnek immár szintén 25 év óta előke s kérte további támogatását.

S o m o g y i Pál körülbelül így válaszolt:

Engedjék, hogy e komoly és magasztos ünnepen az önképzés ügyében egy pár szót intézzek önökhöz. Nem először történik ez de azt hiszem, e magasztos ünnep idején nagyobb hatása lesz. — Az önképzőkör életében az egymásra hatás önállóságra törekvést terem. Én láttam az önképzőkör működését s örömmel jelentem ki az ifjuság nemes törekvéseinek elismeréséül, hogy ha egyéni érzelmek folytán elő is állott néha hanyatlás vagy zavar, az ifjuság körében mindig nemes lelkesedés emelkedett felül s vitte előre a kört s azért azt kérem, hogy egyéni érzelmek soha se jussanak felszínre a kör ügyeinek végzésében, nemcsak azért, mert ma ezt az ünnepet üljük, hanem mert napjainkban a munkát kell fő elvül az önök szeme elé tűzőm. Történelmünk azt mutatja, hogy mindig együtt küzdöttek a hit és polgári szabadság érdekében s ma, midőn ennek a kettőnek elérése megvan, — az új ezredév küszöbén félünk kell, hogy ez a hitszabadság egyházunk erősségét támadhatja meg, ezért kérem önöket, hogy önök, mint tanítók igyekezzenek azon, hogy a népben erősödjék az anyaszentegyház szeretete, a nemzeti érdekeket nem is szükséges különösen figyelmükbe ajánlanom, csak felemlitem s ugy köntöm lelkükre, hogy egész életükben vezérelvük legyen a hit és nemzeti szabadság mellett a hitben és nemzeti érzésben való erősödésnek folytonos ápolása ugy saját, mint növendékeik lelkebe.

Az eljenzés után, mely e szavakra elhangzott, az énekkar O l á h Károly »Fohászat» adta elő, majd ismét szavaltat következett s O r o s z István tanár köszönte meg Kiss Áron püspöknek a megjelenést s a szép ünnepély véget ért.

* **Istenitisztelek.** Holnap, folyó hó 21-én délelőtt az ev. ref. templomokban az istenitisztelek a következő sorrendben tartatnak meg: a nagy templomban S z i l á g y i Imre s. lelkész, a kistemplomban F e r e n c z i Imre s. lelkész, az ispotály templomban K. T ó t h Kálmán lelkész, a Kossuth-utcai templomban M i n d s z e n t y Imre s. lelkész.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Balog Zsigmond h-nánási kir. aljárásbíró t a debreczeni kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Szerencsétlenség a gépjavitó műhelynél.** Tegnap délután négy órakor a vasúti gépjavitó műhely nagy építkezésénél ismét szerencsétlenség történt. A kocsi szerelő műhelyben most állítják fel a fedelet s a két méter magas állványon számos munkás dolgozik. A nagy zűrzavarban és izgatott, mozgalmas munkában óriási vigyázatot kell minden munkásnak kifejteni s még így is szinte elkerülhetetlen a baleset. Vértagyasztó szerencsétlenség színhelye volt tegnap is a kocsiszerelő műhely tájéka. Az állványon már az ácsok dolgoztak a tetőzet felvonásául s köztük volt P á l f f y Lajos nádudvari születésű, alig 31 éves ács is. Egy vigyázatlan pillanatban az állványra letett száldeszának annyira a végére lépett, hogy az megbillent alatta és az ember háttal lebutott a földre. A felcsapódó vastag deszka siettette az esésben. A szájában levő pipát melyen a torkára nyomta és mintegy maga alá temetve, zuhant le vele. A szerencsétlen ember olyan borzasztóan bukkott, hogy gerincz csontja állítólag megpattant. Balkezének hüvelyk ujját is eltörte. Az esés után körülbelül egy óra hosszáig eszméletlen állapotban volt. Súlyos és kétes kimenetelű.

sebesülésével beszállították a kórházba, ahol gondos ápolás alá vették. Kezelőorvosai nagyon kétségesnek mondják állapotát és felépüléséhez kevés reményt fűznek.

* **Békési Rózsa a színpadon.** A debreczeni közönség kellemesen emlékszik még vissza, mikor Békési Rózsa ország legjobb drámái szendéinek egyike a debreczeni színpadon játszott. Sok kedves színházi este emléke fűződik a Békési Rózsa nevéhez ki nagy kárára a művészetnek, vissza vonult a színpadtól s most boldog és megelégedett családi életet él. Azóta csak nagy ritkán jelent meg a nyilvánosság előtt, főként műkedvelő társaságokkal, a melyekből ugyancsak kiagazsott művészetével. A jövő hónapban a nyomdász ifjuság önképző egyesületének ünnepélyén fel fog lépni Rékési Rózsa is. — A kiküldött bizottság, tegnap kérte föl a „Három testőr” egyik női szerepének eljátszására, a mit ő készséggel megígért. Annál nagyobb örömmel teszi — mint mondta — mert a legelső debuteje is egy nyomdászok által rendezett műkedvelői előadáson volt Budapesten. — Most már minden szerep kében van s ma délután a próbákat is megkezdik.

* **Évzáró ünnep.** Az iz. elemi iskolában tegnap f. hó. 19-én fejeződött be az iskolai évzáró ünnep, miután már előbb miud a fia, mind a leány osztályok levizsgáltak. Az évzáró ünnepen, mely az iskolai templomban folyt le az összes növendékek, a tanító testület, iskolaszéki tagok és számos szüle jelenlétében, a tanulók vallásos és hazafias dalokat énekeltek, az igazgató pedig pénz és könyv jutalmakat osztott ki, egyszersmind hosszabb beszédet intézett a növendékekhez melyben össze foglalta a f. iskolai év több eseményeit és a melyben jó tanácsokkal és hazafias intelmekkel látta el az iskolától megváltó tanuló iljuságot.

* **Fellebbezés az italmérsi illeték ellen.** A debreczeni kir. pénzügyigazgatóság értesítése szerint a kivető bizottság által az 1896/8-ik éveket illetőleg megállapított italmérsi illeték mérve elien beadott fellebbezések a felszólamló bizottság által f. hó 26-án esetleg folytatólag f. hó 27-én délelőtt fogtak tárgyalás alá vetetni, mely körülmény ez uton hozatik az érdekelt fellebbező italmérsők és italelárusítók tndomására, azzal, hogy az illetők érveire előterjesztése végett a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében megtartandó tárgyaláson személyesen megjelenhetnek esetleg magokat képviselhetik.

* **Talált kincs a határon.** Lapunk tegnapi számában már megirtuk, hogy Hídveger Mihály Veker-pusztai tanyáján a béresek kincset találtak és szépen megosztokodtak rajta. Nagyon valószínűvé teszi e hír igazsága, hogy mikor az ispán kitfigyelmeztettek erre, megkérdezte, a dolgozó béresektől, hogy »micsoda gödör ez itt en? (azon gödörre mutatva, — melyből valószínűleg a kincset kiásták), a béresek ijedten beszéltek össze-vissza, míg végre az egyik azt mondta, hogy az eke vágta ki. Ezután rögtön bejelentette két béres az ispánnak felmondását, este pedig felmondott a másik két béres is. Körner csendbiztos, ki ez ügyben a legszigorubb vizsgálatot indította meg, ezideig még nem terjesztette be jelentését a vizsgálat eredményéről.

* **A tanügyi kongresszus.** Lázás tevékenység folyik a tanügyi kongresszus rendezőkizottságának irodájában. A kongresszustól már csak két hét választ el, de még mindig százával jönnek a jelentkezések. A rendezőbizottság körülbelül 2000 tagra számított s már

eddig 4000-nél több a jelentkezettek száma. A tanügyi kongresszus főiskolai osztálya a napokban alakult meg s a következő tételket fogadta el: 1. »Jogiszakoktatás és vizsgálati rendszer reformjáról« előadó: dr. Bartha Béla, jogakadémiai tanár Debreczenből. 2. »University Extension« meghonosítása hazánkban, előadó: dr. Gaal Jenő, műegyetemi tanár Budapestről. 3. »A magántanítási intézményről« előadó dr. Grosz Emil, egyetemi magántanár Budapestről. 4. »A magyar irodalomnak a papképzésnél szükséges ériekesítéséről és annak módszeréről«, előadó: Hörk József evangélikus kollégiumi igazgató Eperjesről. 5. »A jogi oktatás ezzel kapcsolatban a jogakadémia fejlesztésének kérdéséhez«, előadó: dr. Bozók Alajos, jogakadémiai igazgató Nagy-Váradról. 6. »A jogi szakoktatás szervezése Magyarországon« előadó: dr. Móricz Károly jogakadémiai tanár Kecskemétről. 7. »Az egyetem és társadalom közötti termékeny érintkezés szükségessége s előkészítése a nemzet kulturális fejlődése és társadalmi szerveződése szempontjából«, előadó: dr. Lechner Károly, kolozsvári egyetemi tanár, az ottani orvosi fakultás főkérdése és megbízásából. 8. »Az egyetemi tanulmányozás feladatáról az egyetemek történetéből vont tanuságok alapján«, előadó: dr. Scheller István egyetemi tanár Kolozsvár.

* **Mindszenti Imre sajkózái pap.** Az irigység és a rossz információ kivitte azt, hogy a felső-borsodi egyházmegye bírósága megsemmisítse a sajkózái lelkészválasztást melynek értelmében Mindszenty Imre debreczeni s. lelkész hívta meg papjául az ottani ev. ref. egyház, mint azt pár héttel ezelőtt mi is megirtuk. Nagy elégtételt szolgáltatott e méltatlanságot a meghurcolt férfiúnak, a derék egyház közönsége, midőn e hó 14-én, — mint értesülünk — megejtve a papválasztást, — újból nagy többséggel Mindszenty Imreletta sajkózái ev. ref. egyház lelkésze. Üdvözöljük derék s. lelkészünket új állásában!

* **Dráma a börtönben.** Farkas András, egy 70 éven felüli tehetetlen, megtört aggyán és ennek József nevű fia, mindketten felső-őrri lakosok, még az év elején történt gyilkosság miatt a szombathelyi kir. törvényszék börtönébe kerültek. A vizsgálat alkalmával a fiu atyját vádolta a gyilkosság elkövetésével, míg abból magára vajmi keveset vállalt, jöllehet ő volt a gyilkos. A végtárgyalást e hó 17-ére tűzte ki a szobahelyi kir. törvényszék, mit azonban megtartani nem lehetett, mert Farkas József lelkifordulási következtében a fogházban megőrült. A megrögzött gonosztevőt, ki képes volt aggyát ártatlanul bevádolni, a sors keze megbüntette még mielőtt bírái elé kerülhetett volna.

* **Mától kezdve felárban kaphatók:** női gallérok, Lüsster és selyem köpenyek, batiszt és ing-blousok, utazó és reggeli ruhák, matiné, remek diszített női kalapok, Rózsa Lajos női divat-termében, Debreczen kistemplom-bazár.

* **A király őfelsége e hó 17-én** megnezte Weiser J. C. gazdasági gépgyár és vasöntöde killitását. A cégutajdonost Weiser J. C.-t, is bemutatták őfelségének. Nagyon tetszett az elsőrangú gépgyár által kiállított Zala-Drill-féle vetőgép és az altalaj művelő eszközök, melyek e gyár különleges gyártmányai. Őfelsége a gyártulajdonostól megkérdezte, hogy alkalmazásban vannak-e ezek a gépek és jónak bizonyultak-e? Az igenlő válasz után nagy megelégedését kifejezve távozott. Ezen nagy megelégedését kifejezve távozott. Ezen nagy megelégedését kifejezve távozott. Ezen nagy megelégedését kifejezve távozott.

Időjelzés június 21 re: változó felhőhelyenként csapadék, zivatarok, hőszűnyedéses.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, június 20.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Kormányrésztől jelen vannak; Bánffy br. Perczel, Erdély, Lukács, Wlassics.

A napirend első tárgya a kuriai bíraskodás javaslatának harmadik olvasása. Vita nélkül elfogadják.

Következett a pénzügyminiszter jelentése a valutához szükséges arany beszerzéséről. Vita nélkül tudomásul vették.

A cukoradók és kivitelei jutalmak felemeléséről szóló javaslatot Láng Lajos előadó elfogadásra ajánlja, mint olyan javaslatot, melyet — szrinte a magyar cukoripar emelése céljából feltétlenül el kell fogadni.

Molnár József bizonyítja, hogy a javaslat csakis az osztrák érdekeknek szolgál.

Kosuth Ferencz nagy figyelemmel hallgatott beszédben elítéli az eddigi magyar kormányok politikáját, a mely mindig csak az osztrák érdekek felsegélését tartja szem előtt a magyar gazdaközönség és kereskedő osztály rovására. Ime most is, a helyett, hogy a kormány azon igyekeznék, hogy a magyar gazdaközönséget és az egész magyar társadalmat megmentse az osztrák kéz rablogzalkodásától, mely piocza módjára élőködik a magyar nemzet testén, be sem várja a tíz éves szerződés lejártát, melynek tartamára a mai cukoradókat és kivitelei premiumokat 1888-ban megállapították, — egy évvel előbb felemeli azokat, hogy ekképpen a jövő évi gazdasági kiegyezés előtt már bevezetett csináljon. Nem fogadja el a javaslatot.

Gr. Károlyi Sándor főleg a magyar cukorfogyasztó közönség azon megkárosításával foglalkozik, a melyet az a javaslat a cukoradók felemelése által teremteni fog. Ő sem fogadja el a javaslatot.

Helfi Ignác úgy látja, hogy a kormány a magyar iparosok s répatermelők érdekeivel mit sem törődik, hanem teljesen kiszolgáltatja azokat az osztrákok garzalkodásainak. Nem fogadja el a javaslatot.

Bernáth Dezső határozati javaslatot ad be s beszédében okait bőven fejtegeti, mely szerint a kormány utasíttassék, hogy a gyárosok cukorkartelljeit akadályozza meg s azoktól a gyárosoktól, a kik a cukorárakat mesterségesen emelni vagy lenyomni igyekeznek, vonja meg a termelési engedélyt.

Lukács László pénzügyminiszter azt iparkodik kimtatni, hogy a javaslat nem szolgál osztrák érdeket s azért elfogadásra ajánlja.

Horánszky Nándor hatásos beszédben dönti meg a miniszter érveit s a Ház hazafiaságára appellál, midőn azt kéri, hogy a javaslatot nem szavazza meg.

Hétfőn a vitát folytatják.

Ülés végen Meszlényi Lajos Lueger magyarellenes kifakadásai miatt interpellálja a belügyminisztert, sokszor nagyon is éles viccekkel követeli az antiszemita izgatógügnökök eltolonczolását, miert Szilágyi elnök kétszer is inti a mérsékletre s kéri, hogy ne említse Lueger nevét.

Ülés vége 2 órakor.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreceni kir. járáshírság szóbeli kezeseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Muzéum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a keresk. akad. palotájában

Az asztrofizika haladásáról

(A m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet estélyén, 1893. december 16-án tartott előadás kivonata.)

— Irta és felolvasta: **Kohányi Gyula.** —

(Folytatás.)

Mars.*)

E bolygó, melyet a csillagászok szeretnek miniatúra Földnek nevezni, a legújabb időkben csodálatraméltó jelenségeket mutatott. Magyarazatukat az 1890. évi oppozíciótól várták. Ennek eredményei alapján több magyarazattal igyekeztek megfejteni azok okait. E magyarazatok közül fogunk egy párat megismertetni.

Eddig teljesen az nosnak gondolták a Mars viszonyait a Földről, míg később — az újabb jelenségek megfigyelése folytán — eltérni látszott a tudományos közvélemény, legújabbban pedig a vélt eltérések feltűnő hasonlatosságként mutatkoznak. A Mars fizikájának jelenlegi állását a következőkben ismerjük: Átmérője körülbelül félakkora, mint a Földé, tömege alig több a Földénél tizedrészenél, a Naptól való távolságának az ekliptika sugara a kétharmadát teszi ki, ennél fogva azt várhatnók, hogy — bár némileg ifjabbkorú a Földnél — egyébként teljesen hasonló viszonyai vannak. Jó messzelátóval tényleg három különféle uralkodó szín vehető ki rajta, melyek a Földön is tápasztalhatók volnának, ha távolabbról figyelnök meg.

Amint itt a szárazat különíthetnők el az oceánoktól s a jégkereg mindkettő mellett kiválnék, épenugy a Marson is sötétebb területek mellett világosabb színűek láthatók s a sarkok körül itt is fehér alapszín ismerhető föl, míg az alacsonyabb szélességeknél ez kevésbé található.

Helyesnek látszik az a föltevés, hogy az első fajta vidékeket a Mars szárazföldjeinek, a második fajtkát pedig tengereinek tekintsük s az elnevezések, melyekkel a térképeken jelölik őket, tényleg ilyenek. Sőt fel vagyunk jogosítva, hogy ezeket többnek tekintsük rövidítő jeleknél, mert a Mars spektroszkópi vizsgálata megerősíti azt, hogy van jelen rajta víz. Hogy a harmadik fajta vidékek tényleg hóból és jégből állanak, arra nézve szintén nagy a valószínűség mert egyrésztől e mellett szól azoknak általában sarki fekvése, továbbá az a körülmény, hogy az 1891. év áprilisában **i n f l a g r a n t i** lefotografáltak egy hóvizatart, mely 24 óra alatt nagyobb tért futott be a Marson, mint az Amerikai egyesült államok területe a Földön.

Ezekben semmi sajátságosat nem mutatna Mars felülete, ha a teleszkóp fejlődő technikája oly képeket nem juttat vala tudomásunkra, melyek a Földön föl nem találhatók. Ezek a **c s a t o r n á k**, mely név alatt oly 60-300 km. hosszú, teljesen egyenes esítőt értünk, mely két szomszédos tenger vagy szárazföldi tö két partja között húzódik s azokat összeköti. Emberkéz — alkotta csatornáknak ezeket nem tekinthetjük, ha ropant mereteikre gondolunk, folyók szintén

* Prometheus 1892. 20. sz. Eine sonderbare Welt. Von Dr. H. Samler. (Az alábbiak az „Igy beszél Pickering» mondatig csaknem szószertint e cikkből vannak véve.

nem lehetnek, mert egymást a legkülönbébb módokon keresztezik. De mindkét nézetnek legfőbb czáfolata a **c s a t o r n á k m e g k e t t ő z ő d é s e**. — Gyakran két nap 24 óra, sőt néha még rövidebb idő alatt előtűnik a változás még pedig legőbbyire a csatorna egész hosszában egyszerre. Ha kettéválás van készülöben, az addig egyseges-és fényes fekete vonallal jelölt — csatorna elhomályosul és kiszélesül. Azután a ködszerű homály oszlani kezd, a csatornából két párhuzamos egyenes fejlődik, melyek egymástól 180-700 km.-nyi távolságban húzódnak. A tavak, melyek e csatornák medrével összeesnek, szintén kettéválnak, de a mellett alakjuk is megváltozik, eltörlődnek, elfordulnak s e jelenségek évről évre ismétlődnek. Fizikai elgletteseknek tekinti tehát a csatornákat, s szerinte a kettőződés oka az, hogy közepén a jég megolvad s előtűnik a szárazföld. — Ez azonban nem lehet helyes, Flammarión bebizonyította, hogy a Mars felületének hőmérséklete nem lehet alacsonyabb, mint a Földé, nem lehet tehát oly rendkívüli mértékben elglettesesedve. Ezt igazolja az is, hogy a Mars sarkainál lévő hó és jég vakító fehérségben tűndöklök, s a szárazföldök pedig azt a kellemes sarga színt támadják (innen a s á r g a csillag név), mely érett gabona táblára emlékeztet, ha t. i. ezt léghajból szemléljük.

(Folyt. köv.)

Az iparosokról.

Az ember csak ott lehet boldog, a hová ő hivatása helyezte. Mihelyt valaki nem annak ismeri magát, a mi valójában, meg lesz zavarva az élet egyensúlya.

Egy nagy emberismerő tudós mondja, hogy az a legboldogabb ember, a ki hivatásának él, s attól soha messze el nem távozik. Légy mindig az, a minék a gondviselés rendelt és gyarapodni fogsz, légy bármi más és rosszabb lesz a semminél, mondja Schmiéd névű író.

Ezen általános elvek szólnak minden pályán működő emberekre s így szólnak az iparosokra is.

A munka nemesít. Isten áldása van a tisztas iparon. Az a mester ember, a ki műhelyét elhanyagolja, ki az időt, melyet saját munkájára kellene fordítani nem becsüli, hanem a helyett oly ügyek kereszttülvitén fáradozik, mik a társadalomnak édes keveset, önmagának és családjának éppen semmit sem használnak, az a mesterember sok jó ügynek él látszólag, valójában pedig egynek sem.

Nagy tévedésben van például az az iparos, a ki a korral való haladást, vagy ha szabad mondanom a művelődést úgy veli elérhetni, hogy mohón szívja magában a nagyvilágról szóló híreket, szerepelni vágyódik, vezér akar lenni, szónoklatokat tart és egészen más ter felé vezető utja, mint a hova a hivatása eddig kötötte.

Az ilyen törekvéssel könnyen tulbecsülné magát s ezen az uton haladva elbódul, eredeti foglalkozása iránt elveszti szeretetét, műhelyét ott hagyja.

Az iparosnak korunkkal való haladása — mondjuk ismét művelődése nem ebből áll. Az okos mesterember megérti a kornak szavát és tudja, hogy midőn minden halad a társadalomban, neki elmaradni nem szabad. Komoly törekvésű mesterember magát szakmájában tökéletesíti. Elismert igazság már az, hogy minden hivatás szép és tisztességes, ha becsülettel megfelelünk annak.

Az iparos ha boldogulni akar, egész eráját műhelyének szenteli. Nem forgácsolja szét idejét, nem osztja meg erjét, gondolkodását, hanem oda irányítja, a hol arra a legnagyobb szükség van. De hát iparosaink csak ez irányban haladjanak, vagy pláne a mesterember vonuljon egészen vissza a társadalmi élettől?

Ezt nem mondjuk. Az iparos olvasson, gyűjtson magának ismereteket.

Vegyen részt a társadalmi életben, a hoi mint iparos emelkedjék felül a társadalmi

előítéletekben. A nemes munka tiszteletet, műveltsége elismerést ad részre azoktól, kikkel érintkezik. Az iparosnak van egy becses, mindennek felett drága otthona: a m ű h e l y; oda lánczolja út a hivatás, a családi élet és józan gondolkodás. Az iparos, a ki otthonát szereti, mindig boldogabb, mint egy másik, a kit a közelet porondjára állít a hiúság.

Lehet, hogy tulőszinteség emelkedik felül e sorokon, de azt ki sem fogja megtagadni, hogy igazság van benne. Az a munka, amely nemesít, az ipar, amelyen Isten áldása fekszik, mindig büszkévé teheti a mesterembert az ő foglalkozására.

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irta: **CSENGEY GUSZTÁV.**

Második kötet. 92

Malvine szerelme.

(Folytatás.)

A leány átszellemült arcán valami tulvilági megdicsőült mosoly lebegett, midőn az ifju homlokát szeliden megcsókolta. — Szemei oly nyíltan, oly mennyei ragyogással néztek az ifjuéba, hogy ez belátott szíve egébe, és elolvasta abban azt a gondolatot, mi most ott megfogmozott.

— Malvine! mielőtt elválnánk, két kéresemet kell teljesítened, kérlek, ne tagadd meg tőlem, add kezedet, hogy mindkettőt teljesíted.

— Oh mit tudnék én tőled megtagadni s mit ne tudnék érted teljesíteni? Boldog leszek, ha érted valamit tehetek.

— Malvine! te nem fogsz öngyilkos lenni, te megtartod a most elviselhetlennek látszó életet és mindent elkövetsz, hogy meggyógyulj; ez első kéresem. Igérd meg ezt nekem.

A leány lehajtá fejét szomoruan. Az ifju belátott szívébe s most megfosztá a menekülés egyetlen eszközétől. Tehát elnie kell!

— Igérem, fogadom! — rebegő elfojtott hangon.

— Köszönöm, Malvine! De még egy kéresem van: te nem fogsz én miattam egy embert meggyilkolni, ki az ő álláspontjáról tekintve egészen ártatlan. Te bizonyosan már kelepcebe kerítettél őt; de találni fogsz módot, hogy a hálót, melyet magad szőttél azou ember körül, ismét kibontsd.

Malvine szemei ismét villámlani kezdtek s arcán megjelent az a daemóni vonás, mi őt furiává tette.

— Bergmannat érted?

— Igen, Malvine!

— Honnan tudod, hogy ezt az embert meg akarom semmisíteni? Elárult engem valaki?

— Csak következtetem jellemedből. Te bosszút akarsz állani azon az emberen, ki engem el akart árulni. Kérlek, ne állj bosszút rajta!

— Vedd vissza ezt a kérelmet!

— Malvine, kérlek teljesítsd!

— Soha, soha! Annak az embernek meg kell halnia.

— Malvine! te oly jószívű vagy! meg tudnál egy ártatlan embert ölni?

— Ártatlant?! Meg kell halnia hazája miatt, melyet hűtlenül elhagyott, miattad, kit el akart árulni, és miattam, ki gyűlölöm őt, gyűlölöm, mert téged akart megölni. Hadd vesszen abba a verembe, hova neved esalta be. Jól van ez így.

— Malvine: e gyűlölettel szívedben nem bucsuzhatol el tőlem. Lásd, én megváltok neked valamit, mi soha sem mondtam volna ki senki előtt, előtted legkevésbé: engem földmagasztosít szerelmed s képedet mindig úgy hordom szívémben, mint egy tőlem elzárt tündérvilág legszébb tüneményét, most el akarod e szép fényes képet homályosítani s azt akarod, hogy

Uraknak és hölgyeknek
valódi
LODENT
ajánl a

Tirolai Loden-áruház
BAUR RUDOLF,
Innsbruck Rudolfstrasse 4

Vizmentes köpenyek, valódi gyapjuöltöny szövetek.
A Bauer-féle Havelok és vízköpenyek
kiváló szolid készítményük és kitűnő anyagjuk
miatt világhírnek örvendenek.
Arjegyzék mintákkal ingyen, és bérmentve.

Uj szürszabó
és
lótakaró üzlet
Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására hozni, hogy **Debreczenben,**
Csokonay-utca 1460 sz. saját házámban

UJ SZÜRSZABÓ
és
lótakaró üzletet
nyitottam.

Elvállalok ugy helybeli, mint vidéki
megrendeléseket és azokat a legjobb és leg-
csinosabb kivitelben bocsátom megbízom-
nak rendelkezésére.
Főtörekvésem az, hogy lehetőleg ol-
csó árban jó árukat szolgáltatassak a n. é.
közönségnek.
A n. é. közönség b. pártfogását kérve
kiváló tisztelettel:
ALBERT ISTVÁN,
szürszabó.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó dr. Nagy
Lajos ügyvéd mint Gyenes Lajos csőd-
tömegmondnoka megkeresése folytán
ezennel közhírré teszi, hogy a csőd-
töm ghez leltározott és 537 frt 42 krra
becsült házi butorok, ruhaneműek és
egyebekből álló ingóságok 1896. évi június
hó 24-én d. u. 3 órakor és következő
napjain Kossuth-utca 2574 sz. házban
nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek
azonnali készpénzfizetés mellett el fog-
nak adni.

Debreczen, 1896. évi június hó 20
Sugár Gyula,
bir. végrehajtó.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírnöves háziszser ellentállt az idő megpróbá-
lásának, mert már több mint 25 év óta megbízható,
fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közs-
venyénél, oszúnál, tagszagattásnál és meghűléseknél
és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrab-
ban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gya-
korta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos
szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy
háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és
1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-
tárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógy-
szerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen
óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű
utántzat van forgalomban. **Ki nem akar
megkárosodni, az minden egyes üveget
„Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit
utasítsa vissza.**

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt (Thüringia).

SZÖLLÖSI GYÖRGY

ékszerész

Debreczenben, Főpiacz, a városházzal szemben.

Ajánlja du-an berendezett

arany, ezüst, ékszer és óraraftárát.

Különösen:

Remek } **Brillant boutonok** 50 frtól 600 frtig és feljebb.
tüzü } " **Solitira gyűrűk** a legolcsóbb ártól 200 frtig.

Mindennemű művészi kivitelű

ARANY, EZÜST TÁRGYAK.

Valódi svájci gyártmányu **finom** szerkezetű férfi és női **ÓRAK** 1 évi jót-
állás mellett.

Mindenaemű ezüst tárgyak, különösen evőeszközök a napi árkelet szerint,
ugyszín én minden e szakmához tartozó munkák, javítá-ok és vésések a
legolcsóbb árszámítás mellett eszközöltetnek.

Szolid szolgálat jótállás mellett.

Szolid szolgálat jótállás mellett.

SCHICHT-féle SZIN-SZAPPAN

törvényszéki legbelajstromozott
védjegy.

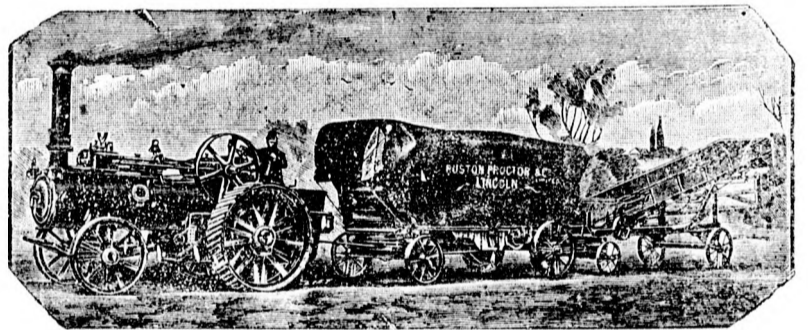

igen jól van szárítva,
kitűnően tisztító,
igen takarékos a használatban,
kezeség mellett tiszta és árta'matlan a fehéremű és kéznek, egyáltalában a
legjobb, ami a szín-szappanból van.

Senki sem bánja meg a kísérletet.

Kaphatók a legtöbb detail-kereskedésben.

390 arany- és ezüstérem és díszoklevéllel kitüntetve!

Ruston, Proctor & Co. Ltd.

lincolni (angol) gépgyár vezérképviselőségénél,

BUDAPESTEN

kaphatók a legkitűnőbb utólérhetlen szerkezetű angol
gőzmozgonyok és gőzcseplők

és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott
EXCENTER GŐZCSEPLŐGÉPEK

könyöktengelyek nélkül kettős tisztító szerkezettel, állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerint
ezek a világ legjobb gőzcseplői. Kívánatra azonban szállíthatunk könyöktengelyes gőzcseplőket is.

COMPOUND GŐZGÉPEK

Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű **maganiaró gőzcseplőgépek.**

A jövő gépe.

Nagy választék **szalmakazalozók, járgányos cseplőgépek, borprések, szőlőzuo-
gépek, szénagyűjtők, vetőgépek, tisztító rosták, kukoriczamorzsolók, szecská
vágók, aratók és fűkaszalók, konkolyozók** valamint minden gazdasági gépek s
eszközökben és malomberendezésekben.

Arjegyzékkel és mindennemű szakbavágó felvilágosítással és tanácsal készséggel
díjmentesen szolgálunk.

Levelek czimzendők: **RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd.** vezérképviselősége
Budapest, V. Lipót-körút 32. szám.

390 arany- és ezüstérem és díszoklevéllel kitüntetve.

Eladatik évente több mint 950 gőzcseplőkészlet.

A gyár alapítáott 1840 ben. Állandoan 2500 munkas- foglalkoztat